

ГЛГОЛЈИЦА

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice
godišće V | broj 46 | listopad 2019.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Dolazak jeseni vratio je uobičajenu dinamiku zbivanja na planu glagoljice. Ušli smo i u petu godinu nastajanja *Novosti*. Pozivamo vas da nam se pridružite na svim događanjima, a svojim prilozima sudjelujte i u stvaranju ovog biltena!

Osvrt na minule događaje

I XXI. stoljeće dalo je jedan glagoljski misal. Skulpturica veličine dlana nastala je na izvrsno posjećenoj keramičarskoj radionici koju je sredinom svibnja u vrtu Kuće Šenoa vodila gluho-slijepa umjetnica, kiparica i pjesnikinja Sanja Fališevac. Posebno ističemo da gđa. Fališevac poznaje i glagoljicu.

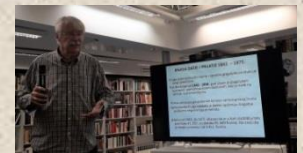
Vrijedna članica Društva prijatelja glagoljice, gđa. Ljubica Štambuk iz Rijeke, tijekom tri ljetna mjeseca u *Hrvatskom glasniku* - glasilu Hrvata Crne Gore koji izlazi u Kotoru, u tri nastavka je objavila velik članak o don Graciji Brajkoviću, zaslužnom bokeljskom svećeniku i znanstveniku. Članak je moguće dohvatiti s mrežnih stranica uz upisivanje u tražilicu naziva časopisa i brojeva 165, 166 i 167.

Prva tribina u ovoj akademskoj godini održana je 11. rujna u Maloj dvorani Matice hrvatske. Dr. sc. Sandra Požar sa Staroslavenskog instituta upoznala nas je s klesanim glagoljskim zapisima, grafitima i pisanim dokumentima javno- i privatnopravnog karaktera koji čine glagoljašku baštinu Mošćenica i Brseča.

Glagoljica je, kako i dolikuje, ušla na velika vrata pa ravno na pozornicu zagrebačkog HNK. U subotu 7. rujna održana je svečana izvedba prve hrvatske opere *Ljubav i zloba*, u povodu 200. obljetnice rođenja njenog skladatelja Vatroslava Lisinskog. Na početku nove kazališne sezone ova predstava je bila dar Hrvatskog narodnog kazališta svojim vjernim posjetiteljima. Posebno pohvaljujemo odjeću s glagoljicom glavnih pjevača Ivane Lazar (bijela haljina sa slovima izvezenima zlatnim koncem) i Ozrena Bilušića (crna košulja sa srebrnim slovima). Na tu se izvedbu iste večeri osvrnula HTV u prilogu *Kultura* u zadnjem Dnevniku, a mi zahvaljujemo gđi. Narcisi Potežica što je s nama podijelila ovu informaciju i fotografije s predstave.

Društvo Krčana i prijatelja otoka Krka također je započelo sa svojim tribinama. Predsjednik Društva, g. Juraj Mužina održao je dana 16. rujna u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu predavanje o *Knjizi datja i prijatja* glagoljaškog samostana u Glavotoku iz razdoblja 1842./43. godine. Knjiga primitaka i izdataka obiluje podatcima o visini dnevnica, cijeni i količinama žitarica, drva, mesa, ribe, ulja i vina, pa je pouzdan izvor za proučavanje gospodarske povijesti ovoga samostana franjevac trećoredaca i zapadnoga dijela otoka Krka, ali i načina života popova glagoljaša i njihove povezanosti s okolnim stanovništvom. *Krčani* organiziraju još jedan zanimljiv izlet, na Godešić i u Škofju Loku gdje ćemo razgledati glagoljske natpise, a domaćini ćemo nam biti dragi prijatelji iz Slovenije, članovi obaju društava, Arne i Peter. Izvješće s puta slijedi u idućem broju *Novosti*.

Prije 75 godina, dana 17. rujna 1944. godine, nakon svečane svete mise koju je predvodio nadbiskup Alojzije Stepinac, na unutarnjem, zapadnom zidu zagrebačke katedrale, odmah desno od ulaza, otkriven je i blagoslovljen najveći klesani glagoljski natpis na svijetu. Postavila ga je Družba Braće hrvatskog zmaja u spomen na 1.300. obljetnicu pokrštanja Hrvata.

Manifestacija Sabor malih glagoljaša *Slovo rogovsko*, koja se prvi put održala 2010. godine u Sv. Filip i Jakovu, doživjela je ove godine svoje deseto izdanje. Sabor se, uz veliki broj sudionika iz raznih krajeva Hrvatske, od 18. do 25. rujna održao na više lokacija u Sv. Filipu i Jakovu, Zadru, Bibinjama i Murteru, a od ove godine i u Jezerima. Glagoljaška priča u Sv. Filipu i Jakovu započela je osnivanjem *Male škole glagoljice* 2008. godine u OŠ Sv. Filip i Jakov, koju su utemeljili pok. glagoljaš mr. sc. Darko Deković i prof. Danijela Deković. Suradnja s Turističkom zajednicom Općine Sv. Filip i Jakov rezultirala je idejom o osnivanju Sabora malih glagoljaša, sa željom da, osim djece - polaznika *Male škole glagoljice*, glagoljicu nauče pisati i odrasli. Danas je na području županije oko 300 učenika koji tijekom cijele školske godine rade na glagoljaštvu. U ovih 11 godina, koliko cijeli projekt traje, školu glagoljice prošlo je skoro 800 učenika iz Zadarske županije te još gotovo 400 učenika iz cijele Hrvatske. Ovogodišnji Sabor otvoren je izložbom posvećenom don Pavlu Keri, počasnom članu DPG-a, koji je ostavio velik trag u Saboru glagoljaštva, ali i općenito u glagoljici na zadarskom području, a preminuo je u prosincu prošle godine.

10. SABOR GLAGOLJAŠA „SLOVO ROGOVSKO“
Քրիստոսը Կամոհայտնուիմարիանի, Քրիստոսը ԵզրոսոսոզԳԶՅ՝
SV. FILIP I JAKOV – ZADAR – BIBINJE – BRIŠEVO – TKONJ – JEZERA – TISNO – MURTER, 18.–22. 9. 2019.

U povodu 35. obljetnice Hrvatskih studija na Sveučilištu Macquarie, u Sydneyu je od 19. do 21. rujna održana međunarodna konferencija pod nazivom *Hrvatska i Hrvati u prošlim i ovodobnim umrežavanjima*. Cilj konferencije bio je okupiti znanstvenike hrvatskog podrijetla i/ili one koji istražuju hrvatske teme na bilo kojem znanstvenom polju te s hrvatskom baštinom upoznati akademsku i širu javnost. Znanstveni savjetnik i voditelj *Znanstvenog centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljštvo* u Staroslavenskom institutu i počasni član našega Društva, prof. dr. sc. Milan Mihajević, na konferenciji je održao izlaganje o jeziku hrvatskoglagoljskih brevijara. Tako je naša glagoljica stigla i na drugu stranu zemaljske kugle.

Dana 25. rujna u Šibeniku su na Sedmom slavističkom kongresu dodijeljene nagrade zaslužnim kroatistima. Ovogodišnji laureati bili su akademik Josip Bratulić, istaknuti filolog, tekstolog i paleoslavist, počasni član našeg Društva i veliki prijatelj glagoljice i glagoljštva. Nagradu za najboljeg poznavatelja hrvatskog glagoljštva izvan Hrvatske dobio je prof. dr. sc. Johannes Reinhart, profesor u miru Instituta za slavistiku Sveučilišta u Beču i dopisni član HAZU. Nagradu za zaslužnog kroatista-slavista dobila je akademikinja Antica Menac, slavistica i prevoditeljica, jedna od osnivača Društva prijatelja glagoljice i s navršениh 97 godina njegova najstarija članica.

Europska noć istraživača u Republici Hrvatskoj dio je inicijative koja se održava posljednjih desetak godina u gradovima diljem Europe, zadnjeg petka u mjesecu rujnu. Četiri hrvatska grada: Zagreb, Split, Pula i Rijeka bili su domaćini Europske noći istraživača u 2018. godini, a ove godine pridružio im se i Osijek. Ova manifestacija je okupila na frekventnim mjestima navedenih gradova hrvatske znanstvenice i znanstvenike koji su na popularan način djeci i odraslima približili znanost i svoj rad. Uoči ovogodišnje *Noći istraživača* znanstvenici Staroslavenskog instituta posjetili su Krk, otok glagoljice, te u OŠ Malinska-Dubašnica predstavili virtualnu izložbu o hrvatskoglagoljskom *Žgombičevu zborniku* iz 16. st., koji se do 1882. nalazio u Portu (današnja Općina Malinska-Dubašnica), a danas je u Arhivu HAZU u Zagrebu.

Tri tužne vijesti

Ne prestaju prerani odlasci naših članova.

Početkom rujna u 94. godini života preminuo je g. Milan Mišić, dugogodišnji član Društva, jedan od onih koji se nije služio računalom, ali je svejedno rado čitao *Novosti* koje smo mu svakoga mjeseca slali poštom.

Nekoliko dana potom primili smo vijest da je nakon kratke i teške bolesti umro g. Branko Jurak. U svega tri godine koliko je bio s nama glagoljašima, nije propustio ni jednu tribinu, slao nam je fotografije s raznih događanja vezanih uz glagoljicu kako bismo ih uvrstili u *Novosti*, a često se znao pohvaliti i dobrim glagoljskim *ulovom* sa sajma antikviteta i starih knjiga na zagrebačkom *Britancu*.

I onda je uslijedio još jedan udarac: iznenada nas je napustio g. Željko Petruša, višegodišnji član Društva i tenor u zboru Baščina.

Za sve naše preminule članove citirat ćemo Cicerona, velikog filozofa i govornika antičkog Rima: *Život mrtvih je u sjećanju živih*.

Najava predstojećih događanja

Tradicionalna sveta misa za Jurja Slovinca održat će se desetu godinu zaredom u Zagrebačkoj katedrali u utorak, 1. listopada u 18 sati. Misno slavlje uveličat će i mješoviti pjevački zbor Baščina našega Društva. Zbor će nastupiti i na glagoljaškoj misi u nedjelju, 6. listopada u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati.

U međuvremenu, dana 3. listopada u 18 sati, Matica hrvatska i nakladnička kuća Alfa predstaviti će nedavno objavljenu knjigu msgr. Mile Bogovića pod nazivom *Glagoljica - bitna odrednica hrvatskog identiteta*.

Naredna tribina Društva prijatelja glagoljice održat će se u srijedu 9. listopada od 19 sati u Dvorani II Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, Kaptol 29a, Zagreb. Dr. sc. Dragan Nimac, predsjednik Hrvatske kulturne udruge *Pjevana Baština* održat će predavanje pod nazivom: *Glagoljaško pjevanje: sličnosti i razlike. Prezentacija napjeva iz nekoliko župa od otoka Paga do Neretvanske doline*.

Ulaz je slobodan i svi ste uvijek dobrodošli!

Gospođa Antonija Zaradija Kiš, koja nam je prije točno godinu dana održala izvrsno predavanje pod naslovom *Louis Léger i Juraj Slovinac*, obavještava nas da će na tu temu biti emitiran i esej na radio HR3 u emisiji *Kozmopolis*, i to u dva termina: prvi 14. listopada u 23 sata, a repriza će uslijediti dana 17. listopada u 16,03 sati.

Glagoljica i sport

Za ovaj broj *Novosti* pronašli smo glagoljicu u logotipima i drugim oznakama sportskih društava.

U Omišlju na otoku Krku već godinama djeluje veslački klub *Glagoljaš*. Osim niza sportskih i društvenih nagrada, ima i zanimljivo obilježje glavnog rekvizita: vesla s glagoljskim slovom G.

U Zagrebu onedavno, i to na dvije lokacije, djeluje kung fu klub *Škola safira*. Primijetili smo ih u velikoj gužvi koja je u najstrožem centru grada vladala tijekom Europskog tjedna sporta po glagoljicom ispisanom riječi Hrvatska. Dopale su nam se riječi voditelja kluba, Andrije i Igora, kada su na pitanje otkud glagoljica u njihovom klupskom obilježju jednostavno odgovorili: "Mi smo hrvatski klub".

I za kraj ostavljamo nama najdragocjeniji logotip – amblem Hrvatskog planinarskog društva *Runolist* iz Zagreba koji je kratko prije svog iznenadnog i svima šokantnog odlaska kreirao naš dragi, ljetos preminuli član Nikola Kezele.

Do idućeg broja srdačno Vas pozdravljam, želeći svima mir i dobro!

UREDNICIA ՄԻՐՆԱԿ ԼԻՍՎՈՎ Mirna Lipovac

ՄԻՐՆԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE | ՄԵՆԵՃԱՍՏՈՒՄԱՅ ԻՆՏԵՐՆԵՏՈՎԻՆԻՐԻ ԿՈՄՄՆԻԿԱՄԵՆՏԱՑԻՆԻՐԸ
E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>